

Depressaria libanotidella

Större säfferotsplattmal

Fjärilar, Malar m.fl.

NE NA LC DD NT **VU** EN CR RE

Sårbar (VU)
B2ab(iii)c(iv)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Lepidoptera (fjärilar), **Familj:** Depressariidae (plattmalar), **Släkte:** *Depressaria*, **Art:** *Depressaria libanotidella* - större säfferotsplattmal Schläger, 1849 **Synonymer:** säfferotplattmal

Kännetecken

Vingbredd 23–29 mm. Framvingarna är normalt mörkt leverbruna men kan också gå mot brunaktigt vinröda, dystert ockragula eller svartbruna. Sällan syns några framträdande teckningar, men vingen har ofta diffusa fläckar (ljusa exemplar) eller små avlånga hopar av vita fjäll (mörka exemplar). Den kan förväxlas med palsternackplattmal *D. pastinacella* och sprängörtplattmal *Depressaria daucella* men normalt har säfferotplattmalen en tydligt ljusare framkant. Fjärilen är avbildad av Palm (1986).

Utbredning och status

Arten är spridd över Centraleuropa och västra Ryssland. I Finland är den bara känd från Åland och i Baltikum från Estland. Svenska fynd har gjorts på Öland och Gotland samt i Uppland (bl.a. Häverö e.l. 6.VII.1981, I. Svensson leg. och Tierp, Konradslund, 1990, Bengtsson leg. samt ytterligare minst två lokaler). På Öland har fynd gjorts från Hulterstad i sydost till Föra i norr, nästan uteslutande på östsidan av ön. På Gotland har flera lokaler noterats, bl.a. vid Norrlanda (1990). Arten är lokal och följer helt sin värdväxt, men finns inte överallt där den finns. På vissa platser kan den vara relativt riklig vissa år men går ner snabbt i numerär följande år, möjligtvis beroende på parasitangrepp.

Ekologi

Säfferotplattmalen finns på väl-dränerade marker, torrbackar, vägslänter, kantzoner, ruderatmarker, åkerholmar o.d. Larven är ljusare eller mörkare smutsgrön-mörkt violettbrun med svart huvud, nack- och analplåt. Den lever monofagt på blad, blommor och i nödfall tunnare stjälkar av säfferot *Seseli libanotis* och vissa år, då arten lokalt kan finnas i större mängder, kan plantorna helt avätas så att endast en kort stjälpstump blir kvar. Den äter under juni-juli och fjärilen kläcks i mitten av augusti och flyger fram till mitten av september. Den anses övervintra men det är sällan den ses om våren. Malen gömmer sig gärna i stråtak. På kontinenten och i Ryssland har larven blivit funnen på spenört *Laserpitium latifolium*, vilket inte har rapporterats från Sverige, även om denna värdväxt finns i t.o.m. större mängd än säfferot.

Hot

De småbiotoper där säfferot växer förefaller minska i areal och antal, vilket då också hotar säfferotplattmalen på sikt. Vidare minskar sannolikt övervintringsmöjligheterna då stråtak successivt byts ut mot modernare taktäckning.

Åtgärder

Goda bestånd med säfferot bör sparas. På Öland och Gotland samt i Uppland bör en eller några lämpliga referenslokaler utväljas för att på dessa följa arten och dessutom fastställa hur övervintringen går till. Även artens utsatthet för parasiter bör undersökas.

Litteratur

Palm, E. 1986. Nordeuropas Pyralider. *Danmarks Dyreliv*, Bind 3. Fauna Bøger. København.

Författare

Bengt Å. Bengtsson 2002.